

Etnografski muzej

Objavljeno Prije 3 mjeseca / 22/08/2025
Napisao/la **IN-PORTAL**

Foto: Centar UP2DATE i Lana Bunjevac

U travnju 2023. godine Etnografski muzej predstavio je projekt prilagodbe za slijepe i slabovidne osobe, namijenjen prvenstveno individualnim posjetiteljima

Poslušaj članak

Već smo spomenuli kako je osiguranje pristupačnosti i prilagodba muzeja (prije svega prostorna) vrlo izazovan zadatak. Naime, u Zagrebu postoje svega tri muzeja koja su namjenski građena za muzeje – prvi je bio Muzej za umjetnost i obrt, kojeg je još davne 1888. godine gradio Herman Bollé. Dva kata zgrade Saveza slijepih u Draškovićevoj ulici namjenski su projektirana za Tifološki muzej 1958. godine, dok je Muzej suvremene umjetnosti Igora Frančića iz 2009. jedini zagrebački muzej izgrađen u 21. stoljeću.

Većina ostalih zagrebačkih muzeja nalazi se u povijesnim zgradama od kojih su mnoge zaštićena kulturna dobra i nisu bile građene za obavljanje muzejske djelatnosti. Etnografski muzej secesijska je palača arhitekta Vjekoslava Bastla sagrađena kao izložbeni prostor Trgovačko-obrtničke komore, a otvorena je 1904. godine. Konstrukcija zgrade i koncept unutarnjeg uređenja od samoga početka nisu bili prikladni za obavljanje svih muzejskih djelatnosti, pa su u nekoliko navrata rađene prenamjene i dogradnje prostora, pri čemu je najvažnija adaptacija provedena u razdoblju od 1968. do 1972. godine, a potpisuje je arhitekt Aleksandar Freudenreich.

U travnju 2023. godine Etnografski muzej predstavio je projekt prilagodbe za slijepe i slabovidne osobe, namijenjen prvenstveno individualnim posjetiteljima.

– Ovaj projekt osmislila je naša bivša ravnateljica Goranka Horjan (danas ravnateljica Muzeja Dvor Trakošćan, op.a.). Proveden je u suradnji s Tifološkim muzejom, čiji su nam djelatnici pružili vrijedne smjernice i sugestije, a izvedbu pojedinih elemenata provela je tvrtka Terriero iz Murskog Središća, koja izrađuje arhitektonska rješenja za osobe oštećene vida. Ideja je bila da se osoba u muzeju može snći samostalno i samostalno koristiti sadržaj – priča nam Anastazija Petrović, viša kustosica pedagoginja, koja je zajedno s kolegicom Silvijom Vrsalović surađivala na ovom projektu.

Sama prilagodba sastoji se od nekoliko elemenata: prvi su podne trake vodilje i ukupno šest taktilnih orijentacijskih planova, odnosno pojednostavljenih prikaza muzejskog prostora koji pomažu slijepim osobama da se lakše snalaze u prostoru. Drugi element prilagodbe čine taktilne knjige s reljefnima crtežima: jedna se odnosi na izvaneuropske kulture i trenutno nije izložena, dok je druga prilagođena stalnom postavu muzeja.

– U stalnom postavu Etnografskog muzeja predstavljena je zbirka narodnih nošnji Hrvatske s kraja 19. i iz prve polovice 20. stoljeća, te se tako i u taktilnoj knjizi nalaze narodne nošnje Hrvatske, pri čemu se pazilo da bude zastupljeno što više geografskih regija – objašnjava Petrović.

S lijeve strane knjige nalazi se tekst na uvećanom crnom tisku i Brailleovom pismu, dok se s desne strane nalaze reljefni crteži, a materijalu se može pristupiti i pomoću audiozapisa do kojeg se dolazi skeniranjem QR kôda. Reljefni crteži svedeni su na najjednostavnije oblike kako bi olakšali taktilnu percepciju i mentalnu vizualizaciju prikazanog predmeta. Pritom su uz neke predmete prikazani i uvećani izdvojeni detalji, kao npr. ukras na rukavu.

U taktilnoj knjizi nalazi se ukupno osam crteža lutki u narodnim nošnjama (Kupinec, Levanjska Varoš, okolica Slavonskog Broda, Labinština, Orebić, okolica Perušića, Kosore i Konavle) te deset pojedinačnih predmeta, među kojima su npr. muški šešir iz Remeta, slavonske šticle (ukrasi od pletene vune za grijanje zapešća), marama sa zlatovozom iz Gorjana, prekrivač iz Kaniže te čipkani tabletići s Paga i iz Lepoglave.

Taktilna knjiga smještena je na prvom katu muzeja u tzv. tifo kutku, a uz nju nalazi se i lutka odjevena u nošnju s područja Hrvatskog zagorja, koja se može i dodirivati te slijepi posjetitelji tako mogu osjetiti uzorke materijala od kojih je nošnja napravljena, u ovom slučaju pamuk. Osim dugačke košulje, prsluka i pregače, nošnja je izvorno imala još i pojas i ogrlicu, no posve nevjerojatno zvuči da je, kako nam je rekla kustosica, netko od neodgovornih posjetitelja otuđio ova dva ukrasa (iako je u slučaju ogrlice bila riječ tek o replici) te tako ne samo oštetio muzej već i uskratilo osobe oštećene vida za dodatno taktilno iskustvo.

Projekt prilagodbe u međuvremenu je nadopunjen i izradom replika nekih od predmeta iz fundusa muzeja, za čiji su izbor bile zadužene Anastazija Petrović i Silvija Vrsalović.

– Dva para slavonskih opanaka, slavonske šticle, mljetski kolarin (tradicionalna ogrlica od koralja, op.a.) i drvena pokladna maska iz Međimurja taktilni su predmeti koji su već izrađeni i koriste se u radu s organiziranim skupinama, dok još čekamo da nam se isporuče uvećani uzorci raznih vrsta vezova – nabraja Petrović.

Ove replike smještene su u muzejskoj Čuvaonici – naime, osim na Mažuranićevom trgu, muzej danas djeluje i u obnovljenoj zgradi Kraljevske uzorite pivnice u Kačićevoj ulici. Nova čuvaonica, koja je krajem svibnja proslavila svoju prvu obljetnicu, znatno je olakšala 'život' zbirkama Etnografskog muzeja, no iako preseljenje nije još u potpunosti dovršeno, u prvih godinu dana posjetilo ju je više od 1500 posjetitelja, uz brojne grupne programe i posjete.

Kao i muzej, i Čuvaonica je opremljena podnim trakama vodiljama i zidnim orijentacijskim planovima, a na prvoj razini postavljeni su posebno izrađeni postamenti s dvije knjige u kojima se nalaze ukupno 33 taktilna odn. reljefna crteža raznih predmeta iz muzejskih zbirki. U Čuvaonici se provode i radionice 'Zvukom i dodirom kroz tradiciju', a realiziraju se u suradnji s udrugama koje okupljaju slijepe i slabovidne osobe.

– U lipnju je održana radionica sa Stjepanom Večkovićem, solistom ansambla LADO i glazbenikom koji ujedno izrađuje tradicijske instrumente. Na radionici su sudjelovali korisnici Centra UP2DATE, koji su kroz priču i sviranje voditelja istraživali glazbu različitih hrvatskih krajeva, a i sami su se mogli okušati u isprobavanju tradicijskih glazbala – ističe Petrović i dodaje da su nakon ljetne pauze u planu još dvije radionice.

Također naglašava da je osobama s invaliditetom ulaz u Etnografski muzej besplatan kroz cijelu godinu i to na sve programe.

Lana Bunjevac

Članak je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.

POVEZANE TEME: #AEM #AGENCIJA ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE #ETNOGRAFSKI MUZEJ #INMREŽA #ISTAKNUTO #LANA BUNJEVAC #OSOBE S INVALIDITETOM #PRILAGODBA MUZEJSKIH POSTAVA #SLIJEPE I SLABOVIDNE OSOBE

IN-PORTAL

In-Portal vlasništvo je svih onih kojima je bolji život svih osoba s invaliditetom, kako u Hrvatskoj tako i u svijetu, primarna briga.

NAJNOVIJE U TRENDU VIDEO

VIJESTI / Prije 15 minuta
Privatno: TOMAŠEVIĆ Tržnica Delac zasjat će u novom ruhu

VIJESTI / Prije 10 sati
Privatno: MOBY u ARENI Arhitekt glazbenih emocija premijerno u Hrvatskoj

KULTURA / Prije 11 sati
KNJIŽNICA ZA SLIJEPE Pristupačni formati za one s teškoćama

